

Juni 2010/88

- Ordförande har ordet... Sid. 3
- Kolviks ångsåg...sid. 4
- Verksamhetsberätt...2009/10...sid. 8
- Museiverksamhet...sid. 17
- Aktiviteter 2010...sid. 19
- Gökotta vid Gårdsträsket...sid. 22
- Vandring på Nom gård...sid. 24
- FilmDax för dig...sid. 29
- Andersdal, ett torp under...sid. 31
- Redaktörens blogg...sid. 35

***"Strömmadagen"
Söndagen 27/6
Friluftsgudstjänst
Kl. 11
Museum,
Utställning
Loppis & servering
Välkomna!
Öppet till kl. 15***

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER.

Åke Axelsson	Svanvägen 41	ordf.	070-593 01 85
Göran Lindgren	Malmavägen 221	v.ordf.	076-1169019
Per-Olof Hejdenberg	Alrotsvägen 2A	kassör	571 415 79
Johan Edholm	Malmavägen. 224	sekr.	571 430 37
Stefan Kronholm	Allévägen 8	ledamot	571 503 02
Jan-Ove Tannsjö		suppl.,	571 403 76
Guðrun Molin-Andersson		suppl.	94 25 18
Eva Gebelius		suppl.	571 405 14
Bo Hermansson		suppl.	570 200 03
Hans Lindström		revisor	571 40552
Gunilla Wassdahl		revisor	570 33654
Eva Waerner		rev.supp	076-362 8636
Henrik Paulsen		valber.	571 407 70
Göran Kährling		valber.	070-769 36 27

**Medlemsavgift för vuxna 150:-/år
Barn och ungdom under 15 år 10:-**

Postgiro 98 57 43 - 4

Författarna är själva ansvariga för sina artiklar.
Plocka gärna material i tidningen, men vänligen ange källan.

Ansvariga för museet: Olle & Britt-Marie Ohlsson 571 40033
 Ansvarig lokalbokning: Guðrun Molin-Andersson 94 2518
 Ansvarig för servering: Stefan & Sofia Kronholm 57150302
 Loppisprylar: B-M Ohlsson el. Åke Axelsson 070-593 0185
 Redaktör: tidskrift och hemsida: Åke Axelsson 070-5930185
 Telefon till Strömma Hembygdsgård 571 41350.
 E-mail: strommahembygdsgard@telia.com
 Hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma
 Adr: Gamla Fågelbrovägen 1, 139 60 Värmdö
 Tidskriften tryckt hos: "Din Tryckare i Värmdö AB"

Ordföranden har ordet

Hej alla föreningsvänner!

Här kommer vårt "sommarnummer" med lite smått och gott att läsa i hängmattan, eller annat rofyllt ställe där du kopplar av en stund.

Årsmötet i mars redovisas med protokoll och verksamhetsberättelse. Du får också veta mer om "Kolviks ångsåg", gökottan och vandringen på Nora gård i maj månad. Om torpet Andersdal, med ett persongalleri över de som bodde där från 1840-talet fram till 1920, skriver Britt-Marie Ohlsson.

På nationaldagen den 6 juni kunde vi stolta visa upp en separatutställning med förkläden, många sådana som väckte minnen hos våra besökare. En av dem i så hög grad att denne snodde med sig två förkläden, till mor sin eller grillfesten, man kan undra? Välkommen åter med dessa museiföremål till våra samlingar, tack!

"Strömmadagen" infaller i år söndagen den 27 juni. Då välkomnar vi Värmdö församling att hålla en friluftsgudstjänst, som alltid med vacker sång och musik (och i strålande väder). I år är det föreningens 30-årsjubileum, det vill vi fira lite extra på "Hembygdsgårdens dag" söndagen den 1 augusti. Lite mer händer också på höstkanten, se kalendariet lite längre fram!

Väl mött i vår förening!

Åke Axelsson

Kolviks Ångsåg

I det nybyggda Kolvik vid Torsbyfjärdens sydöstra strand flyttar familjen Bellander in 1910 i det stora huset. Det är Gustav med hastrun Hildur som installerar sig där. Samma år tar man Kolviks Ångsåg i drift, där sågas timmer som kommer med lastfartyg från när och fjärran. Intill sågen ligger även en kvarn och det är släkbart att även den drevs med hjälp av sågens stora ångmaskin. Förutom Disponentvillan finns på tomten två mindre hus för arbetare på sågen. Det ryktades att båtarna österifrån inte bara hade timmer med sig utan även smuggelsprit.

Från Mälardalen, skärgården, de baltiska staterna och Finland lämnar lastfartyg timmer och bärntar sågade bräder. Den intelligande kvarnen mal säd till mjöl i första hand åt de lokala bönderna, som det finns ganska gott om. Mjölaren Karl Mauritz Eriksson, som egentligen inte kallades något annat än Moje, var något av en mångsysslare då han förutom arbetet i kvarnen även hjälpte till i sågen och dessutom hade en präm som han körde ut virke med i skärgården.

Kvarnen och sågen i Kolvik (1930-talet). Drivkälla var en ångmaskin. Detta är ägaren Gustav Bellanders tackkort från 60-årsdagen 1943.

Under några år i slutet av 30-talet hade han även viss hjälp med prämen av Evert Wahlström som även körde sågens lastbil med virkesleveranser. Moje kom som 19-åring till sågen 1917 och slutade i början av 40-talet då han startade eget rörmokeri där även Evert Wahlström arbetade ett antal år.

Bild : Författaren av detta dokument med yngre bror och får.

Förmannen Helmer Franzén försökte i början av 30-talet bilda en fackförening för arbetarna, något som disponent Bellander inte gillade utan gav Franzén sparken. Men då de övriga arbetarna gick i strejk tvingades Bellander återanställa Franzén.

Tre episoder med anknytning till Kolviks Ångsåg, som min mamma berättat, är följande. Självt har jag inget minne av dessa då vi flyttade från Kolvik när jag var fyra och ett halvt år.

Då Kolvik låg så nära vattnet var det naturligt att Bellanders hade en motorbåt i båthuset. Det ligger fortfarande kvar vid infarten till området men är i dag nyrenoverat och kompletterat. Vid ett tillfälle var min pappa och mamma med på en utfärd och man hade öukat upp kaffe på motorhuven som fanns mitt i båten. Dagen till ära hade man öppnat en flaska fin konjak och ställt den på motorhuven. Det bar sig inte bättre än att en fiskmåls i skyn släppte sig och träffade prick i den nyöppnade flaskan. Den fina konjaken fick nog fiskarna istället så det blev kanske några glada laxar i Torsby fjärd.

Gustav Bellander hade även en privatbil och en vinter skulle han bege sig till Stockholm i något ärende. Det bar sig dock inte bättre än att han i det hala väglaget med mycket snö halkade av vägen i

höjd med båthuset, varvid bilen rallade ned för slänten men stannade på rätt köl nere på isen. Den myckna snön dämpade rullningen och gjorde att bilen fortfarande var i körbart skick. Bellander kunde därför köra vidare runt Samsons udd på isen och upp på vägen igen bredvid ångbåtsbryggan lite längre bort där det finns en lämplig sluttning upp från isen. Färden fortsatte därefter som om inget hänt.

Den tredje episoden eller episoderna är när jag var ute och lekte och man blåste i ångvisslan på sågen för rasternas slut och början. Då blev jag så rädd att jag sprang in till mamma! Den ångvisslan hördes förmodligen lång väg.

Kolviks ångsåg gick som bäst under 20-talet men vid 30-talets depression och med den bristen på timmer gjorde att verksamheten saktade av för att återigen ta ny fart efter 2:a världskriget. Men efter 37-års verksamhet lämnade den sista timmerskutan Kolvik 1947. Då modernare och effektivare anläggningar startat lades verksamheten ned och familjen Bellander flyttade till Saltsjö-Duvnäs, där Hildur dog 1949 och Gustav i april 1950. Gustav och Hildur hade två söner, Sven och Erik, som båda är avlidna.

Gustav Bellander själv kunde nog inte riktigt skiljas från sitt Kolvik, de vet de som hört honom tassa omkring på övervåningen eller sett honom stå utanför fönstret till sitt arbetsrum. Han tycker om att titta på gästerna och alltid varit mäk om de som kommit till Kolvik.

På hösten 1948 köpte försäkringsbolaget Framtiden, ett av ursprungsbolagen i Trygg Hansa, hela anläggningen med hus, såg och kvarn. Avsikten var att göra fastigheten till en fritidsanläggning för bolagets anställda. Kvarnen och sågen revs tämligen omgående men brist på pengar gjorde att man inte kunde hålla basen i bra skick, vilket fick till följd att de började förfalla. Men 1992 beslöt koncernchefen i Trygg-Hansa SPP Björn Sprängare att avsätta 3 miljoner kronor för upprustning av Kolvik till fullt godtaglig nivå.

Idag är anläggningen flitigt besökt av konferenser, bröllop, födelsedagskalas och på sommaren fungerar det även som vandrarhem för

Stora villan, "Dispoentervillan"

Skiss över området med tillfartsvägar

de anställda. Under 2004 har man alldeles vid stranden där man en gång lossade timmer byggt en mycket påkostad anläggning med bastu, duschar, vitrum och pentry med utsikt över Torsbyfjärden genom stora fönster.

Material sammanställt av Karl-Evert Wahlström 2004.

Källor: Den numera nedlagda tidningen Arkipelag vecka 34-2000.
Skrift från Trygg-Hansa med text av Stina Eriksson

Verksamhetsberättelse 2009-2010.

Styrelsen har bestått av följande personer:

Ordförande	Åke Axelsson
Vice ordförande	Göran Lindgren
Kassör	Gunilla Wassdahl
Sekreterare	Johan Edholm
Ledamot	Stefan Kroholm
Suppleanter	Jan-Ove Tannsjö Eva Sander Hans af Klercker (t o m 2010-01-29) Hans Widmark (t o m 2009-06-01)
Revisorer	Hans Lindström Per-Olof Hejdenberg
Revisorssuppleant	Eva Werner
Valberedning	Henrik Paulsen Göran Kährling
Adjungerad med ansvar för museum och fastighet.	Britt-Marie Ohlsson Olle Ohlsson
Redaktör tidskrift och hemsida	Åke Axelsson

Årsmöte hölls den 18 april 2009, styrelsen har hållit 12 protokollfödda möten.

Medlemsavgiften har varit 150 kr för vuxen och 10 kr för barn under 15 år. Föreningen har under året varit medlem i Värmdö Föreningsråd, Stockholms Läns Hembygdsförbund, SV Värmdö och Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård (UROSS). Medlemskap söks i Visit Värmdö Ideella Förening.

I samverkan med SV Värmdö har genomförts studiecirkelar och olika

kulturarangemang. Värmdö församling har hållit en friluftsgudstjänst vid Strömmadagen 21/6. Samverkan med Värmdö Skeppslags Forumännesförening ömsesidiga möjligheter för medlemmarna att delta i varandras aktiviteter. Ett utbyte av utställningar har genomförts med Skärgårdsmuseet i Stavsås.

Föreningens tidskrift har publicerats i två nummer, 2009/86 och 2009/87, vilka sänts ut i juni och december till samtliga medlemmar. Ett vår- och sommarprogram i mars 2009 och februari 2010.

Hemsidan www.bembygd.se/stockholm/stromarna har löpande uppdaterats med aktuell information om kommande aktiviteter, föreningsfakta, försäljning av skrifter, lokaluthyrning, mm.

Studiecirkel har pågått under vt-2009 med dokumentation av föreningens föremålsamling. Parallellt startade cirklar med dokumentation och digitalisering av föreningens bildsamling, vilka fortsatt under ht-2009 och vt-2010. Datorutrustning, programvara, samt arkivmaterial och förvaringsskåp har anskaffats för ändamålet. Föreningen beviljades 2009 ett särskilt kulturbidrag från Värmdö kommun för att förbättra tillgängligheten av föreningens samlingar.

Museiverksamhet

Museivisningar i Stockstugan och komplementhusen har skett i samband med aktiviteter på bembygdsgården vid elva tillfällen samt vid ett antal separata visningar. Föreningen har hållit arkiven öppna för besökande samt haft tidskrifter och böcker till försäljning. Under början av år 2010 begränsades öppethållandet i museilokalerna genom den myckna snön.

Inviqning av vagnslidret

Under våren 2009 pågick avslutningsarbeten och iordningsställande av det nya vagnslidret. Med insatser från ett antal medlemmar utfördes grundfyllning, målningsarbeten samt transporter av föremål. Bilder kring detta arbete dokumenterat på föreningens hemsida. Inviqningen firades i samband med hembygdsgårdsöppet nationaldagen den 6/6. Vår hedersmedlem Olle Olsson klippte det blågula bandet och det bjöds på porlande dryck med tilltugg.

Hembygdsgårdsöppet

Nationaldagen den 6/6 inleddes med samling för flagghissning och nationalsång. Efter inviqningen av vagnslidret, visningar av övriga museibyggnader samt öppetållande i Backstugan. Strömmadagen den 21/6 traditionsenlig friluftsgudstjänst med ett 50-tal besökare, visning av våra samlingar samt öppetållande i Backstugan. Hembygdsgårdens dag den 2/8 hölls museibyggnaderna och Backstugan öppna. Under hösten har hembygdsgården varit öppen 6/9, 4/10 och 8/11. Julstämning i Stockstugan 14/12 avslutade året med gammaldags klädd gran, glögg och pepparkakor, tombola och visning av vårt hembygdssarkiv samt servering och "loppis" i Backsstugan. De öppna aktiviteterna förlagda mellan kl. 11 - 15.

Övriga aktiviteter

Valborgsfiandet den 30/4 fick med anledning av rådande eldningsförbud flyttas till Backstugan på hembygdsgårdstomten. Den efterlängtdade brasan uteblev men våra besökare fick en ändå en trevlig gemensam kväll med varma korvar, drycker och tombola.

Gökotta uti Ådsålen den 9/5 med Britt-Marie Ohlsson som kulturguide. Regn fuktade markens blad denna morgon och gav sällskapet, ett 10-tal, en härligt frisk morgonstund i skön natur.

Studiebesök anordnades av vår förening 26/9 på gamla Didriksdals gård, Malma, där nya djurstallar för ko- och fårbeställningar uppförs. Föreningen tackar familjen Wågberg för en trevlig och informativ genomgång av pågående aktiviteter och önskar lycka till. Vi ser fram mot att få återkomma när anläggningen är satt i drift med alla glada kossor, tjurar och får.

Informationsträff för nya medlemmar genomfördes den 11/10 med förevisning av vår föremåls- och bildsamling samt en bildpresentation i Backstugan. Medlemsvärvning har pågått över året via sedvanliga kontakter, upprop i tidskrift och på hemsidan.

Årtsoppekvällen 14/11 avhölls traditionsenligt, i år med 21 deltagare. Freddy Weiss premiärvisade ett bildspel med vykort över området från Grisslinge till Strömna.

Loppisförsäljning lockar många besökare och är en god inkomstkälla. Många välvilliga stöder genom att skänka föremål till denna verksamhet, vars intäkter går oavkortat till föreningen.

Filmdax i Backstugan för medlemmarna är en aktivitet som startat 11/3 2010. Filmvisning för medlemmar en gång per månad med lätt förtäring därtill.

Backstugelokalen utbyrd under året till fest och möten av olika slag vid ett antal tillfällen. Ny prislista fr.o.m. 2010: söndag - torsdag 350:- och fredag - lördag 600:- och viss justering även för "årshyra".

Arbetsdagar har hållits under våren och hösten för städning och underhåll av fastighetens torn, museibyggnader och övriga lokaler. Här finns plats för fler medlemmar att delta.

Utställning

Utställning benämnd "Optiska Telegrafan i Sverige", inlämnad från Skärgårdsmuseet visades under sommaren fram till hösten i Backstugan.

"Allians för Ekbacken"

I en opinionsyttring, som påbörjades 2006, har Strömma Hembygdsförening tillsammans med "Allians för Ekbacken" agerat i frågor rörande byggnation och detaljplan för Fågelbro 1:4 m fl.

F n ligger ärendet på Regeringsrättens bord för prövning. Även om vi i nuläge inte kan förutse slutlig utgång, ser vi denna prövningsmöjlighet som en framgång och ett positivt resultat av det gemensamma agerandet mellan föreningen och "Allians för Ekbacken".

Styrelsen vill framföra ett stort **TACK** till alla medlemmar, till dem som sponsrat med små och stora ekonomiska bidrag, de som donerat föremål till museet och skänkt prylar till loppmarknaden och till alla som genom personligt arbete eller på annat sätt visat generositet och välvilja i vår strävan att hålla Strömma Hembygdsförening och Museum aktuell och livskraftig.

Strömma den 16 mars 2010

Åke Axelsson

Johan Edholm

Stefan Kronholm

Göran Lindgren

Gunilla Wessdahl

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR.814000-9583

ÅRSREDOVISNING RÅKENSKAPSÅRET 1/1 - 31/12 2009
RESULTATRÄKNING

Intäkter	Medlemsavgifter	34 050,00
	Gåvor	40 050,00
	Loppmarknad	28 211,00
	Uthyrning lokal	11 700,00
	Försäljning skrift	1 040,00
	Ränteintäkter	17,00
	Föreningsaktiviteter	9 424,00
	Övriga intäkter	21 161,00
	Summa	145 653,00
Kostnader	Lidret	125 205,50
	Materialinköp	21 527,20
	Elkostnader	29 932,00
	Förbrukningsmat/inv	5 664,00
	Tryckning tidskrift	12 853,00
	Telefon/porto	5 239,00
	Bank/pg avgifter	471,00
	Förenings/medlemsavg.	6 030,00
	Kontorsmaterial	3 885,10
	Datakostnader	4 474,00
	Föreningsaktiviteter	7 298,50
	Övriga kostnader	3 720,50
	Summa	226 299,80
	Årets underskott	- 80 646,80
	Summa	145 653,00

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR. 814000-9583

ÅRSREDOVISNINGRÄKENSKAPSÅRET
1/1 2009 – 31/12 2009

Tillgångar:

Kassa	9 026,10
Postgiro	4 338,30
Bank	36 828,77
Uppl.intäkter	4 400,00

SUMMA **54 593,17**

Skulder:

Ungdomsfond	6 000,00
Forskningsfond	10 000,00
Leverantörsskuld	28 008,00
Medlemsavg 2010	600,00
Del av ing.balans	90 631,97

Ingående Balans 135 239,97
Årets underskott - 80 646,80

SUMMA **54 593,17**

Föreningsinformation

Verksamhetsplanen för 2010-2011 och mycket annat finns tillgänglig på vår hemsida. Under "Föreningsfakta" kan du där ta del av föreningens stadgar och andra styrdokument samt till styrelsens protokoll och mötesplan. Kontakta gärna oss i styrelsen om du vill ha ytterligare upplysningar.

Protokoll fört vid Strömma hembygdsförenings årsmöte i Backstugan den 20 mars 2010. 26 medlemmar närvarande.

- § 1. Ordförande Åke Axelsson hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
- § 2. Till ordförande för årsmötet valdes Lars Dahlberg och till sekreterare Johan Edholm.
- § 3. Mötet förklarades behörigt utlyst.
- § 4. Till att justera dagens protokoll valdes Gudrun Molin - Andersson och Eva Gebelius.
- § 5. Styrelsens årsberättelse genomgicks, godkändes och lades till handlingarna.
- § 6. Redogjordes för den ekonomiska berättelsen, vilken godkändes och lades till handlingarna.
- § 7. Revisionsberättelsen upplästes, godkändes och lades till handlingarna.
- § 8. Revisorerna föreslog ansvarsfrihet för styrelsen, vilket beviljades av årsmötet.
- § 9. Åke Axelsson omvaldes till styrelsens ordförande på 1 år.
- § 10. Val av styrelseledamöter och suppleanter
 - a) Som ordinarie ledamöter omvaldes Johan Edholm och Stefan Kronholm på 2 år.
 - b) Som ordinarie ledamot valdes Per-Olof Hejdenberg på 1 år (fylinadsval).
 - c) Som suppleanter valdes Bo Hermansson, Eva Gebelius och Gudrun Molin Andersson på 2 år.
- § 11. Som revisorer omvaldes Hans Lindström och nyvaldes Gunilla Wassdahl samt som revisorssuppleant omvaldes Eva

Waerner. Alla valdes på 1 år.

- § 12. Som ledamöter i valberedningen omvaldes Henrik Paulsen (sammanställande) och Göran Kähring. Båda valdes på 1 år.
- § 13. Medlemsavgiften för 2011 fastställdes till oförändrat 150: - för vuxna och 10: - för barn under 15 år.
- § 14. Åke Axelsson redogjorde för verksamhetsplan och budget för 2010 – 2011, vilken godkändes av årsmötet.
- § 15. Inga motioner inlämnade till behandling.
- § 16. Övriga frågor
- Freddy Weiss föreslog att styrelsen tar upp frågan om registrering av bevarandevärda byggnader med kommunen.
 - Hans Jonsson, som ingår i Valborgsmässogruppern, anmälde ett behov till styrelsen av att få hjälp med att förbereda brasan på kanaltomten med en traktorlastare. Några alternativ skall undersökas, som kan medföra en viss kostnad.
- § 17. Årsmötesordföranden tackade för visat intresse och avslutade därmed årsmötet. Avgående suppleanten Eva Sandberg avtackades med blommor för insatser i styrelsen och lokalbokning. Till Annika Ohlsson, Sofia Kronholm och Anders Ohlsson överlämnades blommor för insatser under året med loppis, servering och transporter. Efter årsmötet intogs en supé bestående av Chili-con-carne med tillbehör tillagad av Sofia och Stefan Kronholm med efterrätt bestående av Åkes äppelkaka med vispgrädd och kaffe. Allt till självkostnadspris.

Vid protokollet

Justeras

Johan Edholm

Eva Gebelius

Justeras

Gudrun Molin-Andersson

Justerat protokoll förvaras hos styrelsens sekreterare.

Museiverksamheten 2010

Den stora snömängden i början på året begränsade våra möjligheter att visa upp våra samlingar vid hembygdsgårdsöppet och att ta emot grupper.

Vid arbetsdagen i april blev det äntligen tillfälle att lufta textilier och släppa in frisk vårluft i våra lokaler. Självklart att det behövs efter en lång och kall vinter då dammet lagt sig i hörnen och flugor, fladdermöss och andra småkryp huserat i fönstersmygar, hörn och skrymslen. Att förebygga angrepp och vårda och underhålla alla ömtåliga klädesplagg och andra textilier är ett ständigt pågående arbete.

Olle och Britt-Marie Ohlsson, som svarar för museiverksamhet och guidning. Foto: Åke A.

Många föremål ligger för dokumentation och registrering, vi hoppas att få igång våra studiecirkelkring denna så viktiga uppgift till hösten. Och du kan lära dig mycket om gamla föremål och bygdens historia.

Inför sommarens olika öppethållanden har vi realiserat en gammal idé - att lyfta fram ett bruksplagg, som trots sitt namn för en undanskymd tillvaro, nämligen det genom generationer så praktiska, nyttiga och vackra förklädet!

I vagnslidret, som firar 1-årsjubileum, finns nu en såningsmaskin, skänkt från Nora gård, bara det värt ett besök. Museum, servering och loppis är öppna mellan kl. 11 - 15: Strömmadagen söndag 27/6, Hembygdsgårdens dag, söndag 1/8. Under hösten så kommer vi ha öppet söndagar en gång i månaden.

Hör också av er till oss om önskemål för separat visning. Mer info finns i kalendariet lite längre fram och på vår hemsida.

Det är gratis inträde vid våra öppna aktiviteter. Vill du lämna en sortiavgift och stödja vår verksamhet finns en trevlig "bössa" stående utanför Stockstugan. Vi vill samtidigt passa på att framföra ett stort tack till alla som skänker föremål, bilder och annat till museiverksamheten.

Välkomna!

Olle & Britt-Marie Ohlsson

"Faddrar" sökes för våra museiföremål

Våra större föremål, i vagnslidret, bl. a. tröskverk och notbåt behöver underhållas, målas och putsas. Bli "fadder" för något av dem och du har en trevlig sysselsättning. Kontakta Olle, så kan han berätta mer! Tfn: 08-571 40033.

Stöld vid utställning i Stockstugan!

Så har tyvärr tjuven varit framme vid öppethållande på nationaldagen den 6 juni. Två förkläden ur vår utställning försvann under dagen. Fräckt och oförskämt mot de som skänkt föremålen till samlingarna och föreningens verksamhet.

Vi kommer givetvis att se över våra rutiner för att i möjligaste mån kunna skydda samlingarna i samband med visningar. Samtidigt riktar vi en vädjan till den skyldige att återlämna museiföremålen och till övriga besökare att höra av sig till föreningen om iakttagelser. För att kunna förebygga fler tillgrepp kommer händelsen att polisanmälas.

Styrelsen

AKTIVITETER JUNI—DEC 2010

STRÖMMADAGEN

Söndagen 27 juni. kl. 11-15. Värmdö församling inleder dagen kl. 11 med en **friluftsgudstjänst** på tunet. Därefter öppnar vi våra byggnader, i Stockstugan utställning **"Förkläden i tiden"**. I Backstugan **foto**utställning, servering och "loppis",. Loppisen öppnar efter gudstjänsten. Samarr. med SV Värmdö

HEMBYGDSGÅRDENS DAG

Söndag 1 augusti kl. 11-15. Föreningen fyller jämna 30 år och det vill vi fira lite extra! Vi har öppet hembygdsgården med museum och servering/loppis i Backstugan mellan kl. 11.00-15.00. Samarr. med SV Värmdö.

BÅTUTFLYKT

Lördag 14 augusti: Värmdö Skeppslags Fornminnesförening arr. båtutflykt med m/s Symfoni till Rögrund och Nämndö. Info: Marianne Pettersson 570 314 60. Vi som grannförening är välkomna delta. Anmälan senast 6/8.

VANDRINGAR

Söndag 12 september går vi, under temat "Kulturens vägar" en gammal sträckning av Stavsnäsvägen, med start vid Strömma hembygdsgård, G:a Fågelbrov. 1. Samling kl. 10.00. Samarr. med SV Värmdö.

FilmDax FÖR MEDLEMMAR

Se separat info, se sidan 29.

AKTIVITETER JUNI—DEC 2010

HEMBYGDSPROGRAM PÅ BIBLIOTEKET I RUNDA HUSET, GUSTAVSBERG.

Lördag 25 september. Kl. 11-15. Tillsammans med andra hembygdsföreningar olika programpunkter; presentation av föreningarnas verksamhet, skärmutställning, bildspel, litteraturpresentation, pågående projekt, mm. Allt för att öka intresset för vår hembygd. Sam.arr. med SV Värmdö

"VP-DAGEN"

Under hösten i oktober arrangeras en uppföljnings- och planeringsdag i föreningen. Vi bjuder in våra medlemmar att delta. Separat inbjudan kommer.

"ÄRTSOPPEKVÄLL"

I november månad har vi den traditionella ärtsoppekvällen. Vi återkommer med datum i separat inbjudan.

STÄDDAGAR

Under hösten blir det minst en gemensam städdag. Det växer på tomten och våra lokaler, inte minst museum, kräver städning. Fler händer gör naturligtvis jobbet lättare. Datum återkommer vi med via anslag och hemsidan.

TISDAGSTRÄFFEN

På förmiddagen är vi som oftast några timmar i Backstugan från kl. 10.00, sysslar med lite underhåll, tar en fika och umgås med de som vill och kan komma.

AKTIVITETER JUNI—DEC 2010

STUDIECIRKLAR

Det finns alltid utrymmer för fler deltagare och om du hör av dig till någon av cirkelledarna får du veta mer. Aktuella datum läggs även ut på hemsidan.

DIGITALISERING AV FÖRENINGENS BILD-SAMLING

I höst fortsätter vår cirkel med att dokumentera, skanna och registrera gamla fotografier. Vi har avverkat en del av materialet från Strömms och Brevik gård. Nu fortsätter vi med Fågelbro gård, Malma gård och fler torp.

Cirkelledare: Jenny Nilsson, tfn: 070-721 31 30

E-post: jenny.s.nilsson@gmail.com

DOKUMENTATION AV FÖREMÅL

Cirkeln inriktar sig på att beskriva och registrera de museiföremål som finns i Stockstugan och komplementhusen. En viktig uppgift för att säkerställa samlingarna och göra de gamla kulturföremålen mer tillgängliga.

Cirkelledare: Britt-Marie Ohlsson, tfn: 571 40033.

E-post: brittmarie.ohlsson@spray.se

Vi är tacksamma att få tips om vad just Du skulle vilja göra. Hör av Dig till oss i styrelsen med synpunkter och önskemål. Alla förslag mottages tacksamt!

VÄLKOMNA!

Gökotta vid Gärdsträsket 8 maj

Kallt, blåsigt och med utsikt för regn, visst låter det härligt, eller hur?! Uppvakten till årets upplaga hade många likheter med fjolårets men lite tidigare datum, denna gång på Åke-dagen.

Klockan ställd på 03.30, brodda mackor och varma underkläder framtagna. Klart att möta vårens ankomst utan att utsätta kroppen för allt för stora påfrestningar. Samlingsplats vid Breviksgårdsvägen i närheten av Korpberget, Breviks gård. Där stod redan den morgonhurtiga Britt-Marie med uppsatt skylt för att ingen skulle missa startplatsen. Några minuter över fem anlände Johan med border collien Mack och vi kunde anträda vandringsen mot Gärdsträsket.

Först passerades Korpberget, som majestätiskt tornar upp sin välvda breddside mot gångvägen. Hasselsnår kantar längs hela basen av berget som med sin urgröpting av inlandsisen säkerligen givit många människor och djur skydd för väder och vind genom århundraden.

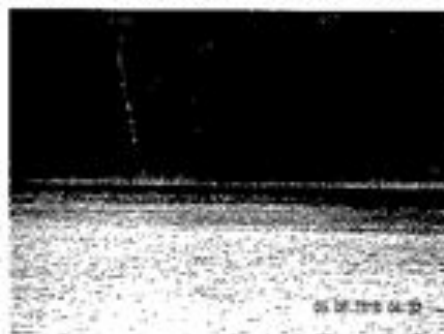
Britt-Marie, Ulla och Johan med Mack.
Foto: Åke Axelsson

Här öppnar sig fältet med ett litet viltvatten strax innan platsen där fordom torpet Lill-Brevik låg. Två sångsvanar, som har gula näbbar till skillnad från knölsvanar, betande från gölets botten. Där till ett antal gräsänder, vilka ängsligt rivstartade vid åsynen av de tidiga morgongästerna med blixtrande kameror.

Vid bakre kanten av viltvattnet spatserade två tranor, som värdigt travade iväg med långa kliv för att hålla lagom distans, dock utan minsta tecken av att vilja fly fältet. Ovanför åkern flaxade ett par tofsvipor i sin karakteristiska oregelbundna flygstil. Vi rundade

viltvattnet och följde vandringsleden som ledde fram mot Gårds-träsket. Där mellan träden skymtade vi vattnet och det vindskydd som uppförts för ett antal år sedan ute på en bergsudd.

Här kom massäcken till heders, vändstekta ägg, ost och korb och i termosarna härligt varmt kaffe. Allt avnjöts sittandes på Gårds-träsketeaterns första parkett och utsikt över det vindkrusade vattnet med kulisser av vass, tallar, alsnår och bergknallar. Några storskrakar hade fallit bestyr med ett pokulerande i vasskanten, så att skummet stänkte.

Plötsligt kommer från väster en mot vinden landande storlom. Den glider runt på ytan och försvinner då och då på jakt efter tusenbröder och annat som finnes att tillgå. Tyvärr lyckades denne gynnare inte få igång sin härliga stämma. Något som vi självklart, med risk för att blivit lornhörda, storligen hade uppskattat.

Vi vände kosan hemåt igen och tog vägen förbi det gamla torpstället Daleke. Där i ekbacken ligger grundstenar halvt dolda överväxta av gräs och mossa. Med kunskap vi inhämtat i samband med digitaliseringsarbetet av gamla foton, kunde vi nu lätt se var huset, källarstugan och den gamla ladan tidigare varit belägna.

Åter vid Lill-Breviks viltvattnet hördes tranornas trumpetande när de elegant svängde sig upp i skyn. Ett lämpligt sätt att sätta punkt för dagen show, tycktes det. Regnet hade uteblivit och det enda som saknades, förutom göken, var en kamera med teleobjektiv. Nästa år vill vi att fler sjasovare deltar och får uppleva en av årets höjdpunkter.

Möt göken 2011!

/Åke A.

Vandring kring Nora gård.

Lördagen den 15 maj arrangerade föreningen en majvandring på gårdens ängar i gammal kulturmiljö. Britt-Marie Ohlsson guidade vandringen och berättar här om dagen.

Efter att himlen öppnade sig under natten och släppte ifrån sig 5 mm regn, började solen skina tidigt på morgonen. Parkeringsplatsen som vi fick tillåtelse att använda var ganska gropig, vilket innebar att groparna var fulla med vatten. Men ingen klagade. Sex bilar med sammanlagt femton personer och en hund kom smygande på den krokiga vägen.

Då vi tittat närmare på den sprängda ån som en gång i tiden gjorde att Nora sjö försvann promenerade vi upp till gården där ytterligare sex personer anslöt sig. Samtliga Norabor.

Bild: Oppgården. Foto Britt-Marie Ohlsson.

Kerstin Ek berättade om Oppgården där hon själv bor. Det är ett av de äldsta husen i Nora. Grunden är från 1600-talet och delar av byggnaden från 1700-talet. Den har på senare tid fått en vinkelbyggnad.

På berget har även en väderkvarn legat. Den finns utsatt på en rågångskarta från 1810.

Birgitta Thunblad berättade för oss om slaktar Erikssons hus där hon själv bor. I det huset fick man telefon indragen år 1900.

Vi fortsatte nu den leriga vägen ovanför stallet och hamnade så småningom på ängen nere vid Kvarnån. Lite sten och bråte visar troligen var kvarnen låg.

Vi följde nu den vackra ängen upp till Nyby ladan. I backarna omkring oss blomnade både vitsippor, gullvivor och många

Bild : Ängar vid Nora gård. Foto: Sofie Kronholm

andra växter.

Vi tittade in i ladan, där det på en stock stod inristat 1828. Vi fortsatte över nästa äng mot Västerdalen. Där fanns på 1700-talet ett båtsmanstorp. Båtsmannen hette Fagerdal och flyttade sedan över till Älvsby, där båtsmännen sedan bodde till slutet av 1800-talet.

Nu hade temperaturen stigit till 20 grader och vi slog oss ner kring torpgrunden och intog vår matsäck i solskenet.

Efter att vi fått vila benen en stund fortsatte vi genom ett litet skogsparti och kom ut på nästa äng. På en liten holme ute på ängen finns ytterligare rester av ett torp. Det kan vara torpet Nyeby som fanns tidigt på 1700-talet. Men, det är väldigt svårt att säkert veta vilket torp som är Västerdalen och vilket som är Nyeby, då de inte finns utsatta på 1800-talskartan.

Bild: Gamla vvinhuset med dasset till höger. Foto; Sofia Kronholm.

Vi fortsatte nu över ängarna i sakta mak ner till Nora Dalgång som vi sedan följde upp till gården. Här vinkade vi adjö till Aina Blomstedt som bor i ett av de gamla husen och fortsatte sedan fram till bilarna för hemfärd.

En jättehärlig och intressant dag tyckte alla.

Britt-Marie

Bild t.h.: Gamla slakteriet i förgrunden.
Foto: Britt-Marie Ohlsson

Nedan: Skogsparti med ek och en vid Nora.
Foto: Sofia Kronholm

FilmDax - för dig som är medlem

Du medlem, som gillar gamla godingar, typ; Nils Poppe, Chaplin, Formby, Åsa-Nisse, Tarzan, m. fl. filmklassiker. Vi samlas torsdagskväll en gång i månaden och ser på en rulle.

Att bli förordnad som biografmaskinist är en ära för mig. Med ett långvarigt filmintresse sedan barnsben och snart 22 år i branschen anser jag mitt filmkännande befinna sig på en hyfsad nivå.

Fakta: Stefan Kronberg, 1:e maskinist och FilmDaxansvarig. Svarar tillsammans med Sofia för serveringen i Backstugan och är ordinarie ledamot i styrelsen. Foto: Sofia Kronholm.

Redan som liten knatte var jag fascinerad av skräckfilmer och rysare. Min glädje fann inga gränser när jag lyckades övertala föräldrarna att få se "Dr Jekyll & Mr Hyde" på tv. Glädjen förbyttes snabbt i fasa, när jag satt med en kudde framför ögonen under förvandlingarna. Blev riktigt arg på mamma och pappa som lät mig se en så "hemsk" film.

I början av 80-talet, när videokulturen exploderade gjorde även jag det i form av filmfrosseri. Jag tog tom ett extrajobb i en videoaffär, bara för att ha tillgång till film! Med åren har filmintresset breddats och svalnat, det går ju inte att se 10

filmer i veckan när man har familj, ha-ha. Men, hur som helst, när möjligheten att få visa filmer med föreningens nyinköpta projektor, duk och fristående högtalare, ja, då börjar det likna kvartersbiografen jag gick på som liten. Där man betalade 5 kr för att få se på Tarzan eller Tintin. Hårda stolar, men ändå lycklig - det var ju bio!

Vi började "FilmDax" lite försiktigt med att i Backstugan visa den första Åsa-Nisse filmen som just hette det. Sedan körde vi "Tarzan och Djungelfolket" följt av "Flygsoldat Bom". Säsongens sista film är en hemlig film, men som garanterar många skratt. Den visas tors. 17 juni kl. 19.00. Avgiften 40 kr inkluderar tilltugg och dryck. Sedan gör vi sommaruppehåll för att starta i höst igen med nya, friska buskisar samt en och annan Tarzanrulle.

Det går givetvis bra att komma in med önskemål om filmer, så ska jag se vad som går att göra. Visade filmer ska finnas att tillgå för hemlåning för de som missade visningarna. Väl mött vid nästa visning, samt sedan i höst, en gång i månaden, alltid en torsdag kl. 19.00.

Hälsningar/
Stefan Kronholm

E-postadress, tack!

Sänd din aktuella e-postadress, så kan vi skicka info om aktiviteter på hembygdsgården och annat som händer i föreningen. (dessutom så spar vi på portokostnader!)

Här är vår e-postadress:

strommahembygdsforening@telia.com

Samlingslokal att hyra!

Vill du anordna en fest eller möte så finns samlingslokalen att tillgå i Backstugan. All nödvändig utrustning för max. 35 personer.

Obs! Ny prislista 2010 : Söndag -Torsdag 350:- ; Fredag - Lördag 600:-. Föreningar enligt separat överenskommelse.

Ansvarig för lokalbokningen. Gudrun Molin-Andersson.
För bokning och information. Tfn: 08-94 25 18.
Se även vår hemsida där det finns info om lediga tider.
www.hembygd.se/stockholm/stromma

Andersdal, ett torp under Nora

Torpet Andersdal byggdes 1877.

Torpet Andersdal 1985. Foto Gudrun Gröndahl

Den förste som bor i torpet heter Carl Petter Andersson f. 20/9 1843 i Värmdö församling. Han har en hushållerska som heter Johanna Stenman Hesselberg och är född i Vada 21/7 1843. Hon har en dotter som heter Alma Arvida och är född 3/12 1870 i.f.

Johanna blev änka 1871 efter Båtsmannen i Hemmesta båtsmanstorp, Hesselberg. Han avled vid 29 års ålder i smittkoppor.

Johanna blir snart ensam igen. Den 5/8 1881 avlider Carl Petter Andersson. Johanna får bo kvar i torpet till 1884 då

Torpet Andersdal 1985. På bilden från vänster Sigvard Lönnqvist, Britt-Marie Ohlsson och Alice Tannsjö. Foto Gudrun Gröndahl.

hon tillsammans med dottern flyttar till Höjden (Aspvik).

1883 flyttar en ny torpare in. Det är Carl Magnus Westerlund som kommer från Långsunda. Carl Magnus är född på Södra Lagnö (Ingarö) 1839. Hustrun heter Carolina Charlotta Sundgren och är född i förs. 1838.

Fyra pojkar finns i familjen. Carl Ludvig, född på Nämndö 1862, Frans Gustaf född i Ö. Haninge 1865, Johan Vilhelm född i Brännkyrka 1868 och slutligen Knut Magnus född i Värmdö förs. 1880.

Omkring år 1900 flyttar familjen Westerlund igen, troligen till Mölnvik. Prästen har inte skrivit vilket år de flyttade och inte heller när den nye torparen flyttade in. Jag vet att famil-

Bild: . Andersdal 2008 Foto BM Ohlsson.

jen Westerlund bodde i Andersdal (Mölnvik) under Farsta på 1920-talet. Det låter märkligt, men det fanns ett Andersdal som tyvärr revs då motorvägen drogs fram. Det torpet låg intill Mölnvik.

Den nye torparen heter Janne Henningsson och är snickare. Han är född 1867. Hustrun heter Agnes Josefina Lindbom och är född 1871. Två barn finns i familjen. Agnes Anna Sofia född 1902 och Karl Gustaf Vilhelm född 1904. Den här familjen finns kvar i torpet 1920.

Längre kommer jag inte då kyrkböckerna är inlämnade för scanning.

Britt-Marie Ohlsson

Källa: Kyrkböcker Värmdö församling

NOWA-cirkeln torpvandrade 30 maj

Som en avrundning på vårterminen tog vår digitaliseringscirkel en vandring till gamla torpställen på Brevik. Några fler medlemmar hängde på denna möjlighet och dagen blev mycket lyckad med härligt väder och tillfälle att ta en skön pauser i naturens grönska. Vi hoppas alla är med igen vid höstens cirkelstart i september och tackar cirkelledarna Jenny och Britt-Marie för ett trevligt initiativ.

Nationaldagen 6 juni

Vi håller på våra traditioner och uppmärksammar nationaldagen och Svenska flaggans dag med öppethållande på hembygdsgården. Flaggan hissas och nationalsången klingar över bygden. Så även i år med vådrets msalter på vår sida och många trevliga och nyfikna besökare till våra museibyggnader.

Lagom till denna helg har anordnats en separatutställning av förkläden i Stockstugan på initiativ från Britt-Marie Ohlsson. På Backstugeverandan serverades, förutom gott kaffe med nybakat, njuta av nystekta "Rådalingar", fiskargubbe och gourmetkock i en och samma person var Göran Lindgren. Vi hoppas på repriserna när fiskafångstet tillåter. Loppisen var som vanligt välbesökt och vi tackar alla välvilliga som skänker saker till den verksamheten.

/Åke A.

Utsikt från en holme...

Många stamgäster har invaderat de beinsäckrade lägenheterna, den svartvita flugsnapparen håller högt tempo, likväl som bofinkar, blåmesar, talgoxar, m fl. En koltrast med lägre ambitioner har lagt sex små blåtonade ägg i en hylla stående vid kortändan av boden "Korpen". Äggkläckningen i full gång, smältningar i boet och febril aktivitet utbrutit.

Lägst placerad är måsen med sitt bo på udden vid landningsviken, jag snackar med den vid varje bryggbesök och nu ligger den snällt kvar och bryr sig föga. Men ve den häger som kommer i närheten, den jagas med blåslampa och skriande så det hörs lång väg utföra akrobatiska övningar i skyn.

Motsvarande febril aktivitet har ännu inte drabbat redaktören av denna spalt. Upptäckten av att ett av lillekans bottenbord var illa ankommet av fukt, torka och väderomslag oroar. Jag försöker skylla på att granbord inte är så beständiga som riktig rejäl furu. Nu gäller akut vård med "Ettan" och "Farm" för att få ut båt i det s k spadet.

Utänför vasskanten viner redan "sommarpålgan" sjukskotrarna förbi i sju knop och lite till. Sen de stora bullrande raketerna, en del med tre utombordare eller åtminstone en rejäl V-8 med raka rör. Håller i hatten och vill samtidigt välkomna kustbevakning åter till skördetid.

Även så här års längtar man efter kall is och vita vidder, här ska man annars få korn på en av urskogens vackraste primörer som jazzar runt i skogarna, ni vet vem jag menar, Iön med vassa klon, såklart.

Jag spanar vidare, hållar er förbindligt och otvitrande redaktör.

Foto t.h.: Redaktören läsande ABC-boken 1953, Flgelbro skola.

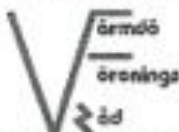
Strömma Hembygdsförening, en kanal som förenar!

Ett förkläde - så lätt att ta på sig, ta av sig, ta med sig!
Vi visar många på vår separatutställning "Förkläden i tiden" i
Stockstugan. Kom och se i sommar när vi har öppet.

Vill Du bli medlem eller bli aktiv inom föreningen är Du mycket
välkommen, kontakta oss i styrelsen. Uppgifter finns på sid. 2

Vi samverkar och är
medlemmar i :

Rådet för lokal utveckling i Värmdö

Medlemsavg: 150 kr. Postgiro: 98 57 43 - 4
Besök vår hemsida med aktuell info:
www.hembygd.se/stockholm/stromma